แพรว. ปีที่ 27 ฉบับที่ 631. 10 ธันวาคม 2548. หน้า 404.

เรื่อง วรากรณ์ สามโกเศศ **ภาพ** Getty Images

ทำตัวอย่างไรยามดอกเบี้ย "ขาขึ้น"

หลังจากที่ดอกเบี้ยหรือจะเรียกให้ถูกต้องว่าอัตราดอกเบี้ยในบ้านเราลดต่ำลงสุดๆ ในช่วงเวลา 5-6 ปีที่ผ่านมา บัดนี้เริ่มขยับตัวขึ้นแล้ว และมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นต่อไปเรื่อยๆ ตามสถานการณ์ของอัตราดอกเบี้ยโลก

ประเด็นคือ เราจะหาประโยชน์หรือหลีกเลี่ยงการเสียประโยชน์จากวงจร "ขาขึ้น" นี้อย่างไรกันดี

ความจริงบางประการที่ควรรู้เกี่ยวกับ "ขาขึ้น" คือ หนึ่ง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน โดยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะขยับตัวเร็วกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเสมอ (กฎหมายยอมให้สถาบันการเงินปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องบอกผู้กู้ล่วงหน้า)

สอง คนทั่วไปมักมีภาระเงินกู้มากกว่าประโยชน์ที่ได้รับจากเงินฝาก จึงไม่ปรีดากับการที่ดอกเบี้ยขยับสูงขึ้นเพราะค่าใช้จ่ายจากภาระหนี้จะสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่กู้ยืมจากการเงินนอกระบบ การ "ขึ้น" ของอัตราดอกเบี้ยจึงมักไม่เป็นคุณต่อการขยายตัวของอำนาจซื้อของประชาชน

จากนั้นจึงมีข้อแนะนำในยามดอกเบี้ย "ขาขึ้น" ดังนี้

1. ควรระวังเรื่องการใช้จ่ายมากขึ้นกว่าปกติ โดยเฉพาะในยามที่ข้าวของมีราคาแพงขึ้นกว่าเดิม อันเนื่องมาจากน้ำมันมีราคาสูงขึ้นพร้อมไปในเวลาเดียวกัน

การที่ภาวะเงินกู้ของท่านจะสูงขึ้นนั้นเป็นของแน่นอน เช่นเดียวกับข้าวของแพงขึ้น แต่ที่ยังไม่แน่นอนคืออัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นมีผลกระทบต่ออำนาจซื้อของประชาชนและสภาวะธุรกิจโดยทั่วไป ดังนั้นการระแวดระวังไว้ก่อนไม่น่าจะเสียหาย

2. คำนึงถึงสิ่งที่เรียกว่า refinance มากขึ้น กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงขึ้นและจะสูงกว่านี้อีกในอนาคต ในขณะที่เงินออมไม่ว่าจะเป็นรูปเงินฝาก พันธบัตร ตราสารหนี้ หุ้นกองทุนรวม ฯลฯ ไม่ได้ให้ผลตอบแทนที่สูงนัก จึงถึงเวลาที่ควรคิดถอนเงินฝากและ/หรือแปรรูปหลักทรัพย์ข้างต้นเป็นเงินสด เพื่อมาลดยอดหนี้เงินกู้เพื่อหลีกหนีภาระหนี้ที่สูงขึ้น

คำแนะนำในการทำ refinance ว่าควรทำมากน้อยเพียงใดและอย่างไร เป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละกรณี เช่น ยอดหนี้เงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงต่ำเพียงใด เงินฝากและหลักทรัพย์มีอยู่มากน้อยเพียงใด มีความปรารถนาในการเก็บเงินสดไว้เพื่อฉุกเฉินมากน้อยเพียงใด ฯลฯ

3. ในยามที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงขึ้น การออมมีมากขึ้น ย่อมให้ผลตอบแทนมากขึ้น บัดนี้ถึงเวลาที่ผู้บริโภคสมควรกลั่นกรองลดการใช้จ่ายในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าในเรื่องอาหาร แต่งกาย บันเทิง ท่องเที่ยว ฯลฯ อย่างใคร่ครวญมากขึ้น เพื่อหาประโยชน์จากช่วงดอกเบี้ย "ขาขึ้น"

ดอกเบี้ย "ขาขึ้น" มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ประชาชนผู้มีปัญญาในการใช้จ่ายเงินอันมีอยู่จำกัดจึงพึงพิจารณาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป